P. Sekretarz
19.02.2018.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

Wpłynęło 2018-02-13

LKI.410.017.04.2017
P/17/094

0370096
Data wpływu:2018-02-13
Numer:IPP/4646/2018
Przyjął:Agnieszka Franczyk
Biuro Obsługi Interesanta - BOI
Załączników:0

352 Sp.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/094 – Dostępność przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016 – 2017 (do zakończenia kontroli), a także działania wcześniejsze, o ile oddziaływały na kontrolowaną działalność.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Zbigniew Majewski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/106/2017 z dnia 29 listopada 2017 r. [dowód: akta kontroli str. 1-2]
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta w Skarżysku-Kamiennej, ul. Sikorskiego 18, 26-110 Skarżysko-Kamienna (dalej: Urząd).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Konrad Bolesław Krönig, Prezydent Miasta Skarżyska-Kamiennej (dalej: Prezydent Miasta). [dowód: akta kontroli str. 3-4]

II. Ocena kontrolowanej działalności[1]

Ocena ogólna

Gmina podejmowała skuteczne działania w celu dostosowania przestrzeni publicznej do potrzeb i możliwości osób starszych i niepełnosprawnych. Opracowano Strategię Rozwiazywania Problemów Społecznych Miasta Skarżyska-Kamiennej na lata 2016 – 2021 oraz Program Rewitalizacji Miasta Skarżyska-Kamiennej na lata 2016 – 2020, gdzie określone zostały m.in. cele i zadania mające na względzie zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Podejmowane przez Urząd działania w zakresie dostosowania przestrzeni publicznej do potrzeb tych osób nie we wszystkich przypadkach uwzględniały zasady projektowania uniwersalnego. Analizowana dokumentacja trzech wybranych inwestycji wykazała, że w przypadku budowy placu zabaw „Wesoły Maluch" nie zostały zapewnione warunki dostępu dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Za obniżające skuteczność działań na rzecz poprawy dostępności przestrzeni publicznej należy uznać brak inwentaryzacji występujących w niej barier, a w konsekwencji nieopracowanie planu ich usuwania. Zdaniem NIK posiadanie przez Urząd pełnej wiedzy w tym zakresie pozwoliłoby na podejmowanie decyzji inwestycyjnych, które w większym stopniu uwzględniałyby potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych w dostępie do przestrzeni publicznej.

Przeprowadzone oględziny czterech wybranych obiektów wykazały, że zrealizowane inwestycje lub przeprowadzone remonty nie uwzględniały wszystkich potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich.

---

[1] Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej wg 3-stopniowej skali ocen jest nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie daje prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, NIK stosuje ocenę opisową.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Rozpoznanie potrzeb i oczekiwań osób starszych i niepełnosprawnych w odniesieniu do przestrzeni publicznej

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą do Urzędu nie wpłynęły skargi, zgłoszenia ani inne sygnały od mieszkańców Gminy Skarżyska-Kamiennej, dotyczące barier występujących w przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych. [dowód: akta kontroli str. 5]

1.2. Zgodnie z art. 5c ust. 2 ustawy z dnia 8 marca o samorządzie gminnym[2] - *Rada Gminy, z własnej inicjatywy lub na wniosek zainteresowanych środowisk, może utworzyć gminną radę seniorów.*

Rada Powiatowa Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych w Skarżysku-Kamiennej (dalej: Rada Powiatowa OPZZ) wystąpiła z wnioskiem w piśmie z 14 marca 2016 r., skierowanym do Przewodniczącego Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej o powołanie rady seniorów. Przygotowany przez Urząd projekt uchwały w tej sprawie został przedstawiony Radzie Miasta na sesji w dniu 31 marca 2016 r. Jej projekt został odrzucony przez radnych, z wnioskiem o wcześniejsze zaproszenie wnioskodawców, tj. Radę Powiatową OPZZ do rozmów dotyczących powołania rady seniorów. Spotkanie w tej sprawie odbyło się 12 kwietnia 2016 r., na którym postanowiono, że podjęcie uchwały, o której wyżej mowa powinno być poprzedzone konsultacjami społecznymi. Konsultacje przeprowadzono na podstawie zarządzenia nr 93/2016 Prezydenta Miasta z 13 kwietnia 2016 r. Osobami uprawnionymi do udziału w konsultacjach byli mieszkańcy Skarżyska-Kamiennej, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i inne podmioty zainteresowane powołaniem rady seniorów. Informacja o ogłoszeniu konsultacji opublikowana została na stronie www.skarzysko.pl, a do wnioskodawcy, tj. Rady Powiatowej OPZZ przesłane zostało pismo o konsultacjach wraz z projektem uchwały o powołaniu rady seniorów. Konsultacje przeprowadzone były w okresie od 20 kwietnia do 20 maja 2016 r., a opinie o projekcie uchwały zainteresowani składali na opracowanym formularzu w Urzędzie, za pośrednictwem poczty lub w formie elektronicznej. Do Urzędu wpłynęły uwagi od dwóch podmiotów, dotyczące projektu uchwały, które zostały przedstawione radnym 24 maja 2016 r. Projekt uchwały w sprawie powołania rady seniorów uwzgledniający część wniesionych opinii został przedstawiony Radzie Miasta Skarżysko-Kamienna na sesji w dniu 23 czerwca 2016 r. i po raz drugi w głosowaniu został odrzucony przez radnych. [dowód: akta kontroli str. 6-37]

Rada Miasta Skarżyska-Kamiennej w dniu 24 listopada 2016 r. podjęła uchwałę nr XXXI/101/2016 w sprawie wprowadzenia i przyjęcia na terenie Gminy Skarżyska-Kamiennej „Skarżyskiego Programu Seniora" (dalej: SPS). Informacje o SPS ogłoszone zostały na stronie internetowej Gminy Skarżyska-Kamiennej i na stronach internetowych jednostek organizacyjnych Gminy oraz w formie plakatów, naklejek w witrynach, punktach kasowych partnerów SPS i prasie lokalnej. W załączniku do ww. uchwały postanowiono, że katalog ulg i preferencji będzie przygotowany i aktualizowany w porozumieniu z jednostkami organizacyjnymi Gminy oraz innymi instytucjami publicznym, podmiotami komercyjnymi oraz organizacjami pozarządowymi, które w ramach świadczonych usług będą realizować ulgi, preferencje dla mieszkańców Gminy w wieku powyżej 60 roku życia. Katalog ten będzie publikowany na stronie internetowej www.skarzysko.pl oraz na tablicy ogłoszeń Referatu Zdrowia Urzędu. Do Programu przystąpiło osiem podmiotów podpisując stosowne porozumienie z Prezydentem Miasta, tj.:
1) Amodeus Sp. z o.o. z siedzibą w Kielcach, oferująca seniorom 11% zniżki na prowadzone usługi gastronomiczne;
2) Centrum Sportu i Rekreacji w Skarżysku-Kamiennej, oferujące dla seniorów zniżki przy zakupie biletów na krytą pływalnię i lodowisko;
3) Hotel „Milena" w Milówce, oferujący obniżki dla seniorów za siedmiodniowy pobyt wraz z wyżywieniem z 910 zł do 600 zł za cały pobyt;

[2] Dz. U. z 2017 r., poz. 1875.

4) Pralnia chemiczna FHU „Duda", oferująca seniorom 20% zniżki za usługi prania odzieży oraz dywanów;
5) Muzeum im. Orła Białego w Skarżysku-Kamiennej, umożliwiające seniorom wstęp na wystawę stałą za jedną złotówkę;
6) Centrum Kultury im. Leopolda Staffa w Skarżysku-Kamiennej, oferujące seniorom do 30% zniżki na bilety wstępu na koncerty, eventy itp., oraz zakup biletów do kina w ulgowej cenie 12 zł;
7) Centrum Integracji Społecznej w Skarżysku-Kamiennej, oferujące seniorom 15% ulgi na usługi gastronomiczne, krawieckie, ogrodniczo-porządkowe i remontowo-budowlane;
8) Miejska Biblioteka Publiczna w Skarżysku-Kamiennej, zaoferowała usługę „Książka na telefon". [dowód: akta kontroli str. 38-61]

1.3. W Urzędzie nie utworzono stanowiska ds. osób niepełnosprawnych i starszych lub komórki organizacyjnej odpowiedzialnej m.in. za koordynację i nadzór nad realizacją zadań wspierających osoby starsze i niepełnosprawne. W Urzędzie nie został również powołany zespół składający się z przedstawicieli Gminy oraz osób starszych i niepełnosprawnych, odpowiedzialny za rozpoznanie faktycznych potrzeb tych osób w dostępie do przestrzeni publicznej. Urząd nie dokonał inwentaryzacji przestrzeni publicznej w zakresie barier ograniczających jej dostępność dla osób starszych i niepełnosprawnych.
Kontrola wykazała również, że lokalne organizacje osób starszych i niepełnosprawnych nie występowały z inicjatywą w nawiązaniu współpracy z samorządem w zakresie dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych. [dowód: akta kontroli str. 5]

Prezydent Miasta wyjaśnił, że ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym nie nakłada na gminę obligatoryjnych zadań z zakresu problematyki osób starszych i niepełnosprawnych. Wskazał jednocześnie na zapisy zawarte w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu, gdzie zostały określone zadania realizowane przez Referat Zdrowia, w zakresie zwiększenia aktywności społecznej osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Do wyjaśnienia załączone zostało zarządzenie Nr 57/2016 z dnia 16 marca 2016 r. Prezydenta Miasta Skarżyska-Kamiennej w sprawie powierzenia funkcji Społecznego Doradcy Prezydenta Miasta Skarżyska-Kamiennej ds. Osób Niepełnosprawnych. W § 2 tego zarządzenia zapisano, że: *Doradca zgłasza Prezydentowi swoje uwagi, propozycje, opinie w zakresie wszelkich spraw dotyczących osób niepełnosprawnych.*
Ponadto, do wyjaśnienia Prezydent Miasta załączył Regulamin Konsultacji Społecznych wprowadzony uchwałą Nr LII/76/2010 Rady Miasta Skarżyska-Kamiennej z dnia 23 września 2010 r., stwierdzając, że: *W regulaminie nie ograniczono kręgu osób ani podmiotów, które mogą uczestniczyć w konsultacjach co oznacza, że także osoby starsze i niepełnosprawne mogą się wypowiadać i w nich uczestniczyć. Każdorazowo zarządzając konsultacje, informację w tej sprawie ogłasza się w sposób, który zapewnia dotarcie do wszystkich grup społecznych, bez względu na wiek czy zdrowie. Podobnie składanie wniosków odbywać się może w formach, które w żaden sposób nie ograniczają możliwości złożenia ich przez osoby starsze czy niepełnosprawne.* Według Prezydenta Miasta stworzenie dodatkowego dokumentu określającego procedury konsultacji ze środowiskiem osób starszych i niepełnosprawnych byłoby jedynie powieleniem obowiązujących trybów, a więc tworem sztucznym i zbędnym. [dowód: akta kontroli str. 256-264]

Według regulaminu organizacyjnego Urzędu do zadań Referatu Zdrowia należy m.in. *realizacja działań w zakresie zwiększenia aktywności społecznej osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego oraz wspieranie i upowszechnianie idei samorządowych w zakresie wspierania trzeciego sektora*, a także *realizacja Skarżyskiego Programu Seniora.* [dowód: akta kontroli str. 105-107]

W zakresach czynności dwóch pracowników Referatu Zdrowia, zatrudnionych na stanowiskach inspektora ds. społecznych i inspektora ds. organizacji pozarządowych zawarto zapisy dotyczące realizacji ww. zadań określonych w regulaminie organizacyjnym Urzędu, przypisanych Referatowi Zdrowia. [dowód: akta kontroli str. 108-113]

1.4. W kontrolowanym okresie, Urząd na swojej stronie internetowej zamieszczał informacje kierowane do osób starszych i niepełnosprawnych. Informacje kierowane do osób niepełnosprawnych dotyczyły m.in. zorganizowania wypożyczalni rowerów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych, organizowania działań służących aktywizacji zawodowej tych osób, możliwości wzięcia udziału w różnego rodzaju imprezach, a także skorzystania z pomocy społecznej w ramach programu „Wyprawka szkolna". [dowód: akta kontroli str. 63-78]

Informacje kierowane do osób starszych dotyczyły m.in. inauguracji Klubu Senior+, naboru do Wojewódzkiej Społecznej Rady Seniorów, organizowania wieczorów dla seniorów, działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku. [dowód: akta kontroli str. 79-95]

Informacje dla osób starszych i niepełnosprawnych, o których wyżej mowa zamieszczane były również w prasie lokalnej: Tygodnik Skarżyski, Echo Skarżyskie i Nasza Sprawa Skarżysko. [dowód: akta kontroli str. 96-100]

1.5. W 2016 r. jeden z pracowników Urzędu ukończył kurs z zakresu Polskiego Języka Migowego, w wymiarze 60 godzin, zorganizowany przez Centrum Usługowe „Coda" Marcin Przywara w Kielcach. Pracownicy Urzędu zaangażowani w procesy inwestycyjne nie uczestniczyli w żadnym szkoleniu z zakresu stosowania zasad projektowania uniwersalnego. [dowód: akta kontroli str. 62, 101-103]

Prezydent Miasta wyjaśnił: *Projektowaniem na potrzeby Urzędu zajmują się wyspecjalizowane firmy oraz osoby posiadające stosowną wiedzę, doświadczenie, a także znajomość przepisów prawa dotyczących zasad projektowania obiektów budowlanych, które to narzucają na projektantów określone obowiązki dotyczące zwiększenia dostępności dla osób niepełnosprawnych (np. miejsca parkingowe, toalety, podjazdy, obniżenie krawężników oraz nawierzchnie dotykowe przy przejściach dla pieszych). Wydatkowanie środków na szkolenia ze stosowania zasad projektowania uniwersalnego dla pracowników Urzędu zaangażowanych w procesy inwestycyjne byłoby bezcelowe i niegospodarne z punktu widzenia ustawy o finansach publicznych.* [dowód: akta kontroli str. 256-258]

1.6. Liczba mieszkańców Skarżyska-Kamiennej w latach 2000 - 2016, według stanu na 31 grudnia danego roku, w tym osób w wieku powyżej 60 lat oraz ich procentowy udział w ogólnej liczbie mieszkańców przedstawiały się następująco:
- 2000 r. – 53.850/9.982 (18,5%);
- 2001 r. – 53.399/9.948 (18,6%);
- 2002 r. – 52.954/9.910 (18,7%);
- 2003 r. – 52.585/9.881 (18,8%);
- 2004 r. – 52.147/9.940 (19,1%);
- 2005 r. – 51.759/9.934 (19,2%);
- 2006 r. – 51.182/10.173 (19,9%);
- 2007 r. – 50.720/10.498 (20,7%);
- 2008 r. – 50.254/10.768 (21,4%);
- 2009 r. – 49.991/11.059 (22,1%);
- 2010 r. – 49.620/11.434 (23,0%);
- 2011 r. – 49.145/11.810 (24,0%);
- 2012 r. – 48.767/12.175 (25,0%);
- 2013 r. – 48.212/12.507 (25,9%);
- 2014 r. – 47.809/13.032 (27,3%);
- 2015 r. – 47.218/13.529 (28,7%);
- 2016 r. – 46.548/13.896 (29,9%).

Z powyższych danych wynika, że w analizowanym okresie nastąpił spadek liczby mieszkańców Skarżyska-Kamiennej o 7.302 osoby, a jednocześnie wzrosła liczba mieszkańców w wieku powyżej 60 lat życia o 3.914 osoby. Udział liczby osób starszych do liczby mieszkańców ogółem wzrósł z 18,5% do 29,9%, tj. o 11,4%. [dowód: akta kontroli str. 104]

Uwaga dotycząca badanej działalności

Zdaniem NIK, mając na uwadze proces starzenia się społeczeństwa i konieczność właściwego reagowania na potrzeby i ograniczenia tej grupy osób, zasadnym jest objęcie większej liczby pracowników Urzędu szkoleniami z zakresu obsługi ludzi starszych i niepełnosprawnych oraz szkoleniami dla pracowników zaangażowanych w procesy inwestycyjne w tym także odpowiedzialnych za dostępność przestrzeni publicznej w zakresie stosowania zasad projektowania uniwersalnego.

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Prezydent Miasta podjął współpracę z organizacjami pozarządowymi, które zaoferowały pomoc osobom starszym w formie ulg i obniżek cen na prowadzone usługi. Ponadto Prezydent Miasta informował środowisko osób starszych i niepełnosprawnych o podejmowanych inicjatywach w zakresie aktywizacji zawodowej tych osób oraz zapewnił przeprowadzanie konsultacji społecznych w zakresie rozpoznania potrzeb mieszkańców odnośnie dostępu do przestrzeni publicznej.

2. Strategie działań odpowiadające na potrzeby i oczekiwania osób starszych i niepełnosprawnych

Opis stanu faktycznego

2.1. Rada Miasta uchwałą nr XVI/141/2015 z dnia 25 listopada 2015 r. przyjęła Gminną Strategię Rozwiazywania Problemów Społecznych Miasta Skarżyska-Kamiennej na lata 2016 – 2021 (dalej: Strategia). W przyjętej Strategii określono m.in. następujące cele:

1) stworzenie pełnego systemu opieki nad ludźmi starszymi;
2) podniesienie świadomości mieszkańców w zakresie zachowań profilaktycznych warunków do rehabilitacji medycznej, zawodowej i społecznej dla osób z niepełnosprawnością fizyczną, sensoryczną oraz psychiczną;
3) zapewnienie lokali socjalnych adekwatnie do potrzeb;
4) współpraca z licznymi organizacjami pozarządowymi, w tym m.in. z: Polskim Związkiem Emerytów Rencistów i Inwalidów, Związkiem Inwalidów Wojennych, Stowarzyszeniem Rodzin i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych, Stowarzyszeniem Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych, Polskim Związkiem Głuchych;
5) wydłużanie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
6) kształtowanie wizerunku osób niepełnosprawnych na rynku pracy;
7) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i starszych;
8) dostosowanie infrastruktury i bazy społecznej do dynamiki długookresowych trendów demograficznych;
9) przeprowadzenie remontów i modernizacji w obiektach użyteczności publicznej zwiększających ich funkcjonalność;
10) rozwój infrastruktury służącej seniorom w postaci: domów dziennego pobytu, domów emerytów, domów pobytu całodobowego itp.;
11) likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych.

[dowód: akta kontroli str. 114-205]

Uchwałą nr XXXII/108/2016 z dnia 12 grudnia 2016 r. Rada Miasta przyjęła Gminny Program Rewitalizacji Miasta Skarżyska-Kamiennej na lata 2016 – 2020 (dalej: Program)[3]. W uzasadnieniu do ww. uchwały zapisano m.in., że: *Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji poprzedziło sporządzenie szczegółowej diagnozy gminy w szeroko rozumianym obszarze zagadnień społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcyjnych, technicznych i środowiskowych. Przeprowadzono również badania ankietowe wśród mieszkańców. Analiza tych zagadnień oraz wyników badań pozwoliła na dokonanie pełnej diagnozy problemów i zagrożeń oraz wskazanie czynników i zjawisk kryzysowych obserwowanych na terenie Skarżyska-Kamiennej.* [dowód: akta kontroli str. 206-211]

W Programie określone zostały trzy cele strategiczne oraz odpowiadające każdemu z nich cele szczegółowe, tj.:

[3] Do *Programu* wprowadzone zostały zmiany uchwałą Rady Miasta nr XXXVIII/26/2017 z 19 kwietnia 2017 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXXII/108/2016. Z dnia 12 grudnia 2016 r.

– Cel strategiczny nr 1 – Podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznej i jakości środowiska naturalnego (cel zawiera dziewięć celów szczegółowych, w tym m.in.: poprawa jakości dostępności lokali socjalnych, poprawa funkcjonalności przestrzeni miejskiej poprzez odnowienie tkanki urbanistycznej);
– Cel strategiczny nr 2 – Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców (cel zawiera cztery cele szczegółowe, w tym m.in.: rozwijanie zorganizowanej oferty zajęć sportowych i rekreacyjnych przeznaczonych dla różnych grup wiekowych, współpraca z mieszkańcami w modernizowaniu przestrzeni publicznie dostępnej;
– Cel strategiczny nr 3 – Poprawa kapitału społecznego i potencjału gospodarczego obszaru rewitalizacji (cel zawiera dwa cele szczegółowe, które w swej treści nie odnoszą się do przedmiotu niniejszej kontroli).

W zaplanowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych, niżej wymienione zawierały elementy dotyczące dostosowania przestrzeni publicznej dla potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych:
– rewitalizacja osiedla „Zachodnie" – adaptacja budynku przy ul. Ekonomii 7 w Skarżysku-Kamiennej na potrzeby Domu Pomocy Społecznej wraz z mieszkaniami chronionymi – oczekiwane rezultaty: rozwój instytucji opieki nad osobami potrzebującymi pomocy;
– rewitalizacja osiedla „Dolina Kamienna" – adaptacja budynku po dawnej świetlicy przy I Liceum Ogólnokształcącym na Warsztaty Terapii Zajęciowej;
– poprawa lokalnej infrastruktury społecznej – aktywizacja ludności obszaru rewitalizacji z wykorzystaniem idei wolontariatu w celu atrakcyjnego wykorzystania nowopowstałej infrastruktury;
– zakup autobusów niskoemisyjnych na potrzeby rozwoju połączeń komunikacyjnych dla obszaru rewitalizacji – poprawa jakości powietrza oraz zwiększenie mobilności mieszkańców obszaru rewitalizacji.
Wartość wszystkich projektów przewidzianych do realizacji w ramach Programu została ustalona na kwotę 99.661.973 zł, w tym ze środków Unii Europejskiej 84.712.677 zł. W Programie nie wyszczególniono odrębnie kosztów związanych z poprawą dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych. [dowód: akta kontroli str. 212-253]

2.2. Urząd nie dokonał inwentaryzacji przestrzeni publicznej w zakresie występujących barier ograniczających jej dostępność dla osób starszych i niepełnosprawnych, a w efekcie nie sporządził kompleksowego planu usuwania barier z przestrzeni publicznej. [dowód: akta kontroli str. 254]

Prezydent Miasta wyjaśnił: *Nie odstąpiono od działania polegającego na zinwentaryzowaniu przestrzeni publicznej w zakresie barier ograniczających jej dostępność dla osób starszych i niepełnosprawnych, a jedynie nie podjęto go z uwagi na brak takiej konieczności. Potrzeby w zakresie likwidacji barier monitorowane są na bieżąco. Urząd nie określa dodatkowo potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych planując i przystępując do realizacji inwestycji, ale zapewnia dla takich osób dostępność przestrzeni publicznej w oparciu o obowiązki określone w prawie budowlanym, rozporządzeniu w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie oraz rozporządzeniu w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.* [dowód: akta kontroli str. 256-258]

2.3. Rada Miasta Skarżyska-Kamiennej w dniu 25 listopada 2015 r. podjęła uchwałę Nr XVI/153/2015 w sprawie uchwalenia Rocznego Programu Współpracy Miasta Skarżyska-Kamiennej z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2016 r. (dalej: Program Współpracy). Uchwała Nr XXXI/100/2016 w tej samej sprawie na 2017 r. została podjęta przez Radę Miasta w dniu 24 listopada 2016 r. [dowód: akta kontroli str. 267-288]

Zadania zrealizowane przez Urząd w ramach Programu Współpracy, dotyczące wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych opisane zostały w trzecim obszarze kontrolnym.

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

W celach określonych w Strategii i Programie wyszczególniono zadania służące wprowadzeniu ułatwień dla osób starszych i niepełnosprawnych. Urząd nie sporządził jednak inwentaryzacji miejskiej przestrzeni publicznej pod kątem występujących w niej barier, a w konsekwencji nie sporządził planu ich usuwania i poprawy dostępności tej przestrzeni dla osób starszych i niepełnosprawnych. Brak takiego planu zdaniem NIK nie służy systematyczności i skuteczności przyszłych działań na rzecz poprawy dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych.

3. Działania na rzecz stworzenia warunków do aktywnego i samodzielnego funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej

3.1. Na podstawie danych Urzędu ustalono, że w latach 2016 – 2017 zrealizowane zostały następujące działania, które służyły poprawie dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych:

Opis stanu faktycznego

1) budowa ul. Kościelnej na odcinku od ul. Warszawskiej do ul. Długiej, o wartości zadania 1.545.577,35 zł, w ramach którego wykonano parking z uwzględnieniem miejsca dla osoby niepełnosprawnej;
2) wyznaczenie czterech stanowisk parkingowych na drogach gminnych przeznaczonych dla pojazdów osób niepełnosprawnych – wykonano oznakowanie pionowe stanowisk znakiem D-18a+T-29 oraz oznakowanie poziome – wartość zadania 1.148,60 zł;
3) wykonanie oznakowania poziomego na drogach gminnych, tj. tła niebieskiego na stanowiskach parkingowych dla osób niepełnosprawnych, o powierzchni 1.170 m^2 – wartość zadania – 8.634,60 zł;
4) remont chodnika w ul. Jastrzębiej na odcinku od ul. Spacerowej do ul. Witwickich (obustronnie), w ramach którego obniżono krawężniki na przejściach dla pieszych oraz zlikwidowano okrawężnikowanie i różnicę wysokości na zjazdach do posesji, tworząc równą płaszczyznę chodnika – wartość zadania 111.575,14 zł;
5) przebudowa przejścia dla pieszych w ul. Zielnej, w ramach której wykonano: obniżenie krawężnika na szerokości przejścia, chodnik o powierzchni 34 m^2 w miejscu istniejącej nierównej powierzchni betonowej tworząc bezkolizyjną nawierzchnię z łagodnym bezprogowym włączeniem do głównego ciągu chodnikowego w ul. Zielnej, pasy płytek ze specjalnymi „guzami" ostrzegającymi niewidomych o zbliżaniu się do jezdni, a także oznakowaniem pionowym z napisem „niewidomi" – wartość zadania 5.864,40 zł;
6) zakup i zainstalowanie siedmiu przeszklonych wiat przystankowych – wartość zadania 20.541,00 zł. [dowód: akta kontroli str. 255]

3.2. Gmina Skarżysko-Kamienna nie posiadała opracowanych standardów dostępności do przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Kierownik Biura Rozwoju Miasta Monika Kocia wyjaśniła: *Opracowana przez nas dokumentacja projektowa dotycząca np. nowo realizowanych inwestycji uwzględnia zapisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. W oparciu m.in. o te akty prawne otrzymujemy pozwolenie na budowę. Nowobudowany obiekt kubaturowy czy drogowy, na który gmina uzyskuje pozwolenie na budowę, uwzględnia również potrzeby osób niepełnosprawnych np.: miejsca parkingowe, toalety, podjazdy w oparciu o wyżej wymienione przepisy.* [dowód: akta kontroli str. 62]

3.3. W wyniku weryfikacji dokumentacji trzech wybranych zadań inwestycyjnych ustalono:

1) Budowa placu zabaw „Wesoły Maluch" – zadanie zrealizowane w 2016 r. za kwotę 44.919,60 zł. W ramach tej inwestycji wykonano plac zabaw dla dzieci, na którym zbudowano: trzy ławki, dwa kosze na śmieci, huśtawkę podwójną, zestaw zabawowy (dachy i wypełniania z tworzywa sztucznego), huśtawkę sprężynową, piaskownicę, karuzelę, huśtawkę ważka oraz ogrodzenie placu zabaw. Zadanie wykonano w ramach budżetu obywatelskiego (projekt zgłoszony był przez mieszkańców miasta i poddany głosowaniu). Na terenie placu zabaw mogą przebywać osoby starsze korzystając z ławek oraz dzieci w stopniu upośledzenia umożliwiającym samodzielne poruszanie się, a więc z wyłączeniem

dzieci poruszających się na wózkach inwalidzkich. Przy planowaniu budowy placu zabaw nie uwzględniono zasady projektowania uniwersalnego.

2) Budowa budynków mieszkalnych z przeznaczeniem na lokale socjalne – zadanie zrealizowane w latach 2007 – 2011 za kwotę 4.275.047,82 zł. W ramach zadania wybudowano trzy bliźniacze budynki trzykondygnacyjne, w każdym 12 mieszkań, wyposażone w instalacje wody, kanalizację, wentylację oraz indywidualne dla każdego mieszkania ogrzewanie z trzonów kuchennych na paliwo stałe. Do każdego budynku wykonano podjazdy dla osób niepełnosprawnych. Jedno mieszkanie, zgodnie z ówczesnymi potrzebami, zostało przeznaczone dla potrzeb osoby niepełnosprawnej poruszającej się na wózku inwalidzkim.

3) Rewitalizacja osiedla „Rejów" – zadanie zrealizowane w latach 2008 – 2012 za kwotę 14.041.970,51 zł. W ramach tego zadania wykonano roboty budowlane, drogi, infrastrukturę sportowo-rekreacyjną oraz prace remontowe i zagospodarowanie terenu przy Muzeum im. Orła Białego. Zakres prac obejmował m.in. budowę: oświetlenia, chodników i dróg z obniżonymi krawężnikami, podjazdów dla osób niepełnosprawnych, pochylni umożliwiającej dostęp na plażę osobom na wózkach inwalidzkich, toalet dla osób niepełnosprawnych, ścieżki rowerowej, ławek umożliwiających odpoczynek oraz obiekt mostowy pozbawiony barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych
[dowód: akta kontroli str. 265-266, 422]

3.4. W latach 2016 – 2017 Urząd w ramach przyjętych na te lata Programów Współpracy z organizacjami pozarządowymi zrealizował następujące działania:

Rok 2016

Prezydent Miasta zarządzeniem nr 423/2015 z 14 grudnia 2015 r. ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację w 2016 r. zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, w zakresie sportu i kultury fizycznej, pomocy społecznej, ochrony i promocji zdrowia oraz w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. [dowód: akta kontroli str. 289-296]

W wyniku otwartego konkursu wyłonionych zostało cztery niżej wymienione organizacje pozarządowe, które realizowały pięć zadań z zakresu pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych, tj.:

1) Polski Związek Niewidomych Okręg Świętokrzyski, z którym Prezydent Miasta zawarł w dniu 1 lutego 2016 r. umowę nr 81/2016 na realizację zadania pn. „Pomoc rzeczowa, żywnościowa i niematerialna dla rodzin i osób ubogich lub znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz wspieranie rodzin wielodzietnych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu". Na realizację zadania przyznano dotację w kwocie 2.500 zł. W okresie od 1 lutego do 30 grudnia 2016 r. z 45 osobami niepełnosprawnymi z tytułu dysfunkcji wzroku zrealizowano następujące działania: samopomocowe grupy wsparcia, zajęcia psycho-edukacyjne, zajęcia z zakresu rehabilitacji podstawowej osób niewidomych i słabo widzących, spotkania informacyjno-konsultacyjne na temat pomocy finansowej i innych form wsparcia świadczonych osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom oraz alternatywne formy spędzania czasu wolnego.
2) Polski Związek Niewidomych Okręg Świętokrzyski, z którym Prezydent Miasta zawarł w dniu 15 marca 2016 r. umowę nr 155/2016 na realizację zadania pn. „Działalność profilaktyczna, rehabilitacyjna w zakresie ochrony zdrowia". Na realizację zadania przyznano dotację w kwocie 7.000 zł, z przeznaczeniem na wyjazd 20 osób do ośrodka leczniczo-rehabilitacyjnego PZN „Eden" w Ciechocinku, którego celem było nabywanie, rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania osób niewidomych i słabo widzących w życiu społecznym.
3) Skarżyski Klub Amazonek, z którym Prezydent Miasta zawarł w dniu 1 lutego 2016 r. umowę nr 78/2016 na realizację zadania „Działalność profilaktyczna, rehabilitacyjna w zakresie ochrony zdrowia". Na realizację zadania przyznano dotację w kwocie 6.000 zł. Zadanie miało na celu pokonanie barier psychofizycznych, związanych z niepełnosprawnością kobiet po mastektomii oraz wsparcie psychologiczne i emocjonalne po leczeniu chemioterapią i radioterapią.

4) Stowarzyszenie Trzeciego Wieku „Aktywni", z którym Prezydent Miasta zawarł w dniu 1 marca 2016 r. umowę nr 139/2016 na realizację zadania „Promocja zdrowego stylu życia i akcentowanie znaczenia zachowań zdrowotnych". Na realizację zadania przyznano dotację w kwocie 10.000 zł.
5) Towarzystwo Przyjaciół Chorych, z którym Prezydent Miasta zawarł w dniu 10 marca 2016 r. umowę nr 149/2016 na realizację zadania „Wspieranie opieki paliatywnej i hospicyjnej, wspieranie opieki nad osobami chorymi i starszymi, wolontariat hospicyjny". Na realizację zadania przyznano dotację w kwocie 10.000 zł. [dowód: akta kontroli str. 297-370]

Rok 2017

Prezydent Miasta zarządzeniem nr 321/2016 z 20 grudnia 2016 r. ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację w 2017 r. zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, w zakresie sportu i kultury fizycznej, pomocy społecznej, ochrony i promocji zdrowia oraz w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. [dowód: akta kontroli str. 371-378]

W wyniku otwartego konkursu wyłonionych zostało trzy niżej wymienione organizacje pozarządowe, które realizowały zadania z zakresu pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych, tj.:

1) Skarżyski Klub Amazonek, z którym Prezydent Miasta zawarł w dniu 1 lutego 2017 r. umowę nr 125/2017 na realizację zadania „Powrót do normalnego życia kobiet po mastektomii, działalność profilaktyczna, rehabilitacyjna w zakresie ochrony zdrowia". Na realizację zadania przyznano dotację w kwocie 8.000 zł.
2) Stowarzyszenie Trzeciego Wieku „Aktywni", z którym Prezydent Miasta zawarł w dniu 7 marca 2017 r. umowę nr 184/2017 na realizację zadania „Ruch – Aktywność – Zdrowie, w ramach zakresu ochrona i promocja zdrowia". Na realizację zadania przyznano dotację w kwocie 13.500 zł.
3) Towarzystwo Przyjaciół Chorych, z którym Prezydent Miasta zawarł w dniu 1 lutego 2017 r. umowę nr 147/2017 na realizację zadania „Wspieranie opieki paliatywnej i hospicyjnej, wspieranie opieki nad osobami chorymi i starszymi, wolontariat hospicyjny". Na realizację zadania przyznano dotację w kwocie 10.000 zł. [dowód: akta kontroli str. 379-407]

3.5. Z informacji otrzymanej z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej (dalej: MOPS) wynika, że realizuje on różne zadania dotyczące osób starszych i niepełnosprawnych, określone w przyjętej przez Radę Miasta Strategii na lata 2016 – 2021. MOPS prowadzi usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osób starszych, chorych i niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w taki sposób, by jak najdłużej osoby te pozostawały w swoim środowisku zamieszkania bez konieczności kierowania do placówki opieki całodobowej. W 2016 r. MOPS udzielił pomocy 230 osobom (koszt świadczeń wyniósł 1.637.954 zł), a w 2017 r. 309 osobom (koszt świadczeń 1.712.922 zł). Ponadto MOPS realizuje specjalistyczne usługi w miejscu zamieszkania osób z zaburzeniami psychicznymi. Ponadto w strukturze organizacyjnej MOPS funkcjonuje utworzony w 2017 r. Klub Senior+ przeznaczony dla osób powyżej 60 roku życia, nieaktywnych zawodowo. Koszt utworzenia tego klubu wyniósł 208.938 zł. Informacje o osobach starszych i niepełnosprawnych MOPS pozyskuje od rodzin tych osób, ze środowiska miejsca ich zamieszkania, Policji i placówek ochrony zdrowia. [dowód: akta kontroli str. 408-410]

3.6. Oględziny przeprowadzone przy udziale powołanego przez NIK specjalisty z zakresu architektury i budownictwa, czterech wybranych zadań inwestycyjnych zlokalizowanych w Skarżysku-Kamiennej wykazały m.in:

1) Hala sportowa przy ul. Henryka Sienkiewicza 34:
   - dojście do hali stanowią chodniki o równej, utwardzonej nawierzchni;
   - chodniki przy przejściach dla pieszych mają obniżone krawężniki i zaopatrzone są w maty z guzami (znaki informacyjne w strefie przejść);
   - przed halą znajdują się trzy miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych;
   - drzwi wejściowe dwuskrzydłowe umożliwiające wjazd na wózkach inwalidzkich;

- obiekt posiada wydzieloną i przystosowaną toaletę dla osób niepełnosprawnych, jednak powierzchnia tego pomieszczenia nie zapewnia odpowiedniego pola manewru dla osób na wózkach inwalidzkich;
- w miejscu obsługi klienta znajduje się lada obniżona dla osoby siedzącej na wózku;
- hala nie posiada: oznakowania wejścia dla osób niepełnosprawnych, informacji dźwiękowej, systemu kolejkowego, pętli indukcyjnej, usług tłumacza migowego oraz szatni dostosowanej do osób na wózkach inwalidzkich (szafki na ubrania, wysokie brodziki w prysznicach).

2. Muzeum im. Orła Białego ul. Słoneczna 90:
   - długość drogi od przystanku autobusowego do budynku wynosi ok. 80 m do schodów wejściowych i ok. 250 m do pochylni;
   - na odcinku od przystanku autobusowego do budynku muzeum brak jest przeszkód na chodniku, który posiada równą nawierzchnię;
   - najbliższe przejście dla pieszych posiada jednostronne obniżenie krawężnika, natomiast za przejściem brak jest chodnika;
   - pozostałe dwa przejścia mają wysokie krawężniki, a w jednym z nich nie ma chodnika po drugiej stronie;
   - przejścia dla pieszych nie są oznaczone kontrastem i matami z guzami, a ilość znaków informacyjnych o przejściu jest niewystarczająca;
   - brak oznaczonych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych tuż przy wejściu do budynku;
   - dostęp do budynku muzeum dla osób na wózkach pochylnią;
   - obiekt wyposażony w toaletę dla osób niepełnosprawnych, z tym że przestrzeń wjazdu wózkiem pod umywalkę ograniczona jest panelem maskującym urządzenia pod umywalkowe, a jeden uchwyt (ściana-podłoga) przy muszli toaletowej pomiędzy muszlą a umywalką uniemożliwia przesiadanie się z wózka na muszlę;
   - obiekt nie posiada: informacji dźwiękowej dla osób niewidomych, pętli indukcyjnej, usługi tłumacza języka migowego oraz oznaczonych schodów na pierwszym i ostatnim stopniu kontrastem i fakturą;
   - muzeum nie posiada utwardzonych ciągów prowadzących do eksponatów wystawy plenerowej.

3) Przedszkole nr 12 z oddziałami integracyjnymi ul. Sportowa 34:
   - na placu zabaw brak jest typowych katalogowych urządzeń przystosowanych dla dzieci z niepełnosprawnościami;
   - nawierzchnia placu zabaw trawiasta, nierówna i posiada ograniczoną dostępność z ciągów komunikacyjnych poprzez krawężnik wysokości ok. 7 cm;
   - przejście dla pieszych na ul. Sportowej w odległości ok. 220m od obiektu, bez obniżonych krawężników i nieoznaczone kontrastem oraz matami z guzami;
   - przejście dla pieszych na ul. Staffa, w odległości ok. 200m od obiektu nieoznaczone kontrastem ani matami z guzami;
   - brak oznaczonych parkingów dla osób niepełnosprawnych;
   - szatnie, wieszaki i toalety przystosowane dla małych dzieci.

4) Miejskie Centrum Kultury ul. Słowackiego 25:
   - obiekt oddalony ok. 200m od przystanku autobusowego;
   - do obiektu prowadzą chodniki bez przeszkód, posiadające obniżenia krawężników na przejściach dla pieszych;
   - przy budynku dwa miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych;
   - do budynku prowadza schody z barierkami i pochylnia dla osób niepełnosprawnych;
   - przezroczyste drzwi nie są oznaczone kontrastowo;
   - obiekt wyposażony w toaletę dla osób niepełnosprawnych;
   - miejsce obsługi klienta posiada obniżoną ladę dla osoby siedzącej na wózku;
   - obiekt wyposażony w windę z przyciskami oznaczonymi alfabetem Braille'a oraz system akustyczny system dźwiękowy;

– obiekt nie posiada: informacji dźwiękowej dla osób niepełnosprawnych, systemu kolejkowego, pętli indukcyjnej, usług tłumacza migowego.

[dowód: akta kontroli str. 411-424]

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowości na etapie planowania i realizacji niektórych działań inwestycyjnych lub remontowych, które powinny zapewniać swobodny dostęp osób niepełnosprawnych do przestrzeni publicznej.

Przeprowadzone oględziny czterech obiektów wykazały:

1. Hala sportowa przy ul. Henryka Sienkiewicza 34:
– obiekt posiada wydzieloną i przystosowaną toaletę dla osób niepełnosprawnych, jednak powierzchnia tego pomieszczenia nie zapewnia odpowiedniego pola manewru dla osób na wózkach inwalidzkich;
– hala nie posiada: oznakowania wejścia dla osób niepełnosprawnych, informacji dźwiękowej, systemu kolejkowego, pętli indukcyjnej, usług tłumacza migowego oraz szatni dostosowanej do osób na wózkach inwalidzkich (szafki na ubrania, wysokie brodziki w prysznicach);
– przestrzeń pod ladą w miejscu obsługi klienta nie umożliwia wjechania pod nią wózkiem inwalidzkim;
– brak kontrastowego oznaczenia przezroczystych drzwi.

2. Muzeum im. Orła Białego ul. Słoneczna 90:
– najbliższe przejście do muzeum dla pieszych posiada jednostronne obniżenie krawężnika, natomiast za przejściem brak jest chodnika;
– pozostałe dwa przejścia mają wysokie krawężniki, a w jednym z nich nie ma chodnika po drugiej stronie;
– przejścia dla pieszych nie są oznaczone kontrastem i matami z guzami, a ilość znaków informacyjnych o przejściu jest niewystarczająca;
– brak oznaczonych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych tuż przy wejściu do budynku;
– obiekt wyposażony w toaletę dla osób niepełnosprawnych, ale przestrzeń wjazdu wózkiem pod umywalkę ograniczona jest panelem maskującym urządzenia znajdujące się pod umywalką. Uchwyt (ściana-podłoga) przy muszli toaletowej uniemożliwia przesiadanie się z wózka na muszlę;
– obiekt nie posiada: informacji dźwiękowej dla osób niewidomych, pętli indukcyjnej, usługi tłumacza języka migowego oraz oznaczonych schodów na pierwszym i ostatnim stopniu kontrastem i fakturą. Ponadto brak zaokrąglenia poręczy przy schodach na wejściu głównym do budynku muzealnego oraz brak barierki przy czterech stopniach;
– muzeum nie posiada utwardzonych ciągów prowadzących do eksponatów wystawy plenerowej;
– w miejscu obsługi klienta brak powierzchni kontrastującej oraz brak przestrzeni pod ladą uniemożliwiają wjechanie wózkiem inwalidzkim;
– brak oznaczeń w systemie Braille'a;
– brak wyraźnej informacji, gdzie należy się kierować do pochylni w celu wjazdu do budynku dla osób niepełnosprawnych, brak domofonu.

3. Przedszkole nr 12 z oddziałami integracyjnymi ul. Sportowa 34:
– na placu zabaw brak jest typowych katalogowych urządzeń przystosowanych dla dzieci z niepełnosprawnościami;
– nawierzchnia placu zabaw trawiasta, nierówna i posiada ograniczoną dostępność z ciągów komunikacyjnych poprzez krawężnik wysokości ok. 7 cm;
– przejście dla pieszych na ul. Sportowej w odległości ok. 220 m od obiektu, bez obniżonych krawężników i nieoznaczone kontrastem oraz matami z guzami;
– przejście dla pieszych na ul. Staffa, w odległości ok. 200 m od obiektu nieoznaczone kontrastem ani matami z guzami;
– brak oznaczonych parkingów dla osób niepełnosprawnych;
– ograniczona przestrzeń wjazdu wózkiem inwalidzkim pod umywalkę w toalecie;

– w toalecie brak suszarki do rąk oraz lustra;
– brak oznakowania wejścia do budynku dla osób niepełnosprawnych;
– brak informacji dźwiękowej dla osób niewidomych;
– niedostępna usługa tłumacza migowego;
– na zewnątrz budynku nieoznakowany podest w ciągu wejściowym.

4. Miejskie Centrum Kultury ul. Słowackiego 25:
– przezroczyste drzwi nie są oznaczone kontrastowo;
– obiekt nie posiada: informacji dźwiękowej dla osób niepełnosprawnych, systemu kolejkowego, pętli indukcyjnej, usług tłumacza języka migowego;
– brak powierzchni kontrastującej w miejscu obsługi klienta;
– brak oznakowania wejścia dla osób niepełnosprawnych;
– schody zewnętrzne nie są oznaczone kontrastem ani fakturą, brak zaokrąglenia poręczy oraz nosków i nasunięć przy schodach.

[dowód: akta kontroli str. 411-421]

NIK zwraca uwagę, że obiekty użyteczności publicznej, które wybudowano, wyremontowano, przebudowano lub w których zmieniono sposób użytkowania po 1 stycznia 1995 r. powinny być dostępne dla osób niepełnosprawnych, w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich, co wynika z art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane[4].

Ocena cząstkowa

Urząd w kontrolowanym okresie realizował działania, których efektem było zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych. W części działań inwestycyjnych nie zastosowano jednak rozwiązań wspomagających osoby o ograniczonej percepcji, a niekiedy również z niepełnosprawnością narządu ruchu, przez co osobom tym nie zapewniono dostępu do przestrzeni publicznej na równi z osobami pełnosprawnymi.

IV. Wniosek

Wniosek pokontrolny

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli[5], wnioskuje o podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie barier architektonicznych i technicznych, utrudniających osobom starszym i niepełnosprawnym dostęp do przestrzeni publicznej w objętych kontrolą (oględzinami) obiektach, z uwzględnieniem specjalistycznego wsparcia z zakresu projektowania uniwersalnego lub wykorzystania opinii przedstawicieli środowisk osób z niepełnosprawnościami.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

[4] Dz. U. z 2017 r. poz. 1322, ze zm.
[5] Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia 9 lutego 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Kontroler:

Zbigniew Majewski
Główny specjalista kontroli państwowej

.....

Dyrektor
Grzegorz Walendzik

DYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Kielcach
Grzegorz Walendzik

.....